

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดกาฬสินธุ์
Factors Affecting on Students Toward Vocational Education Studying
for Small Private Vocational College in Kalasin

ทิวา แจ้งสุข¹

Tiva Jangsuk¹

¹วิทยาลัยอาชีวศึกษาไทยเทคเอเชีย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็กในจังหวัดกาฬสินธุ์ และเพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยที่นำมาศึกษาว่ามีอิทธิพลมากน้อยเพียงใด ปัจจัยที่ศึกษา ประกอบด้วย ทักษะและความสนใจ บุคลิกภาพและสติปัญญา อาชีพและรายได้ของบิดามารดา ปัจจัยด้านสถานศึกษา บุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้อง ชุมชน ครอบครัว และเพื่อน เกียรติยศ ชื่อเสียง ค่านิยมในอาชีพและตลาดแรงงาน รายได้ ความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพ ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทวิชา ผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ สถานภาพครอบครัว ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนักเรียน คุณวุฒิของบิดามารดาและผู้ปกครอง และรายได้ของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็ก ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 360 คน จาก 4 วิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้น ปวช. ปี 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 เครื่องมือการวิจัยได้แก่แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.90-0.94 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่นำมาศึกษาทุกตัว มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีอิทธิพล, การเข้าศึกษาต่อ, วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็ก

Abstract

The purposes of this study were to find out factors affecting on students toward vocational education studying of small private vocational colleges in Kalasin and to study the level of each factors. These factors were skill and attention, personality and intelligence, parent's career and revenue, school factors, community, family and friends, honor and reputation, value and demand of occupation, revenue and security and progress. And the student's factors were sex, age, major, parent, family status, sponsor, parent's education and family revenue. The samples comprised of 360 students from 4 private vocational colleges in

Kalasin who were studying academic year 2014. The research instrument was a questionnaire with reliability coefficient from 0.90-0.94. Data analysis by mean and standard deviation. It was found that all studying factors affecting on students toward vocational education studying were at the highest level.

Keywords: Factors affecting, Students toward studying, Small private vocational college

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอาชีวศึกษาเป็นการผลิตและพัฒนาคนเพื่อให้มีความพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพและร่วมกันพัฒนาประเทศชาติและสังคม ทั้งในระดับช่างฝีมือ กึ่งฝีมือ และช่างเทคนิคต่างๆ และในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาของประเทศนั้น ยังพบว่ามีหลายปัญหาที่ต้องแก้ไขอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้จากการที่ภาครัฐพยายามจะจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้มากเพียงใดก็ตาม รัฐก็ยังไม่สามารถจัดได้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงาน เพราะไม่มีผู้เรียนเพียงพอต่อการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาหรืออาจพูดได้ว่าขาดแคลนผู้เรียนอาชีวศึกษา ดังจะเห็นได้จากข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2557 สถิติการรับนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีผู้มาสมัครเรียนอาชีวศึกษาลดลงอย่างมาก คิดเป็นร้อยละ 35.8 ของผู้เรียนทั้งหมดในระบบการศึกษา(สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557)

ในส่วนของภาคเอกชนที่เข้าร่วมการจัดการศึกษาอาชีวศึกษานั้น ในปัจจุบันพบว่ามหาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนทั้งสิ้นจำนวน 456 วิทยาลัย และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาของภาคเอกชนในระหว่างปีการศึกษา 2553 – 2557 เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาเพียง ร้อยละ 40 – 60 เทียบกับสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเรื่องงบประมาณซึ่งรัฐบาลยังขาดแคลนในการพัฒนาอาชีวศึกษาเพราะถือได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาที่มีต้นทุนในการบริหารจัดการที่สูงกว่าการจัดการศึกษาประเภทอื่นๆ ดังนั้น การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาของภาคเอกชน จึงนับได้ว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งในการแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของชาติได้เป็นอย่างดี

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนเป็นสถานศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่ต้องใช้เงินทุนจำนวนมากเพื่อจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งต้องลงทุนเป็นจำนวนมากในด้านเครื่องมืออุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ในการลงทุนนั้นเจ้าของวิทยาลัยหรือผู้รับใบอนุญาตต้องเป็นผู้ลงทุนเองทั้งหมด รัฐมิได้ให้ความช่วยเหลือในการลงทุนแต่ประการใด ดังนั้นผู้ทำหน้าที่บริหารกิจการของวิทยาลัยจึงต้องคำนึงถึงความมั่นคงและความอยู่รอดของกิจการเป็นหลักสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557) จากสถิติในหลายปีที่ผ่านมา พบว่า จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนก็ลดลงเป็นจำนวนมาก ด้วยสาเหตุหลายปัจจัย เช่น โรงเรียนมัธยมพยายามผลักดันนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้เรียนต่อสายสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อให้ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวเพิ่มขึ้น จึงเป็นการปิดโอกาสนักเรียนที่จะมาเรียนสายอาชีพในระดับ ปวช. และ ค่านิยมการเรียนให้จบปริญญาตรีเพื่อจะได้รับเงินเดือนตามวุฒิ 15,000 บาท ทำให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่มาเรียนต่อในระดับ ปวส. ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้อัตราผู้เรียนอาชีวศึกษาลดจำนวนลงอย่างต่อเนื่องทุกปี และก่อให้เกิดปัญหามากมายตามมาซึ่งส่งผลต่อการบริหารกิจการและการคงอยู่ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน

จากปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน โดยเฉพาะวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็ก ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จากการศึกษาดังกล่าวจะนำไปสู่การกำหนดและการวางแผนงานด้านการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนให้มีประสิทธิภาพในการแนะแนวศึกษาต่อและเพิ่มยอดผู้เรียนอาชีวศึกษาเอกชนให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็ก ในจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยที่นำมาศึกษาว่ามีอิทธิพลมากน้อยเพียงใด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary analysis) และ 2) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน (In-depth interview) ได้แก่ ผู้อำนวยการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 วิทยาลัย

1. **เครื่องมือที่ใช้** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบมาตราส่วน 5 ระดับ

2. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วนำผลที่ได้ไปสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

ระยะที่ 2 การตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย

1. **กลุ่มตัวอย่าง** เป็นนักเรียนระดับชั้น ปวช.1 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยขั้นแรก กำหนดเลือกวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้มา 4 วิทยาลัย แล้วจึงสุ่มเลือกนักเรียนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนจำนวน 360 คน จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาไทยเทคเอเชีย 100 คน วิทยาลัยอาชีวศึกษาไทยเทคอีสาน 100 คน วิทยาลัยอาชีวศึกษาไท-เทคกาฬสินธุ์ 80 คน และวิทยาลัยเทคโนโลยีกมลลาไสย 80 คน

2. **เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 4 ตอน ข้อคำถาม 100 ข้อ โดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยเทคนิค IOC จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน แล้วจึงนำไป Try out หาค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.32-0.84 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละตอนมีค่าตั้งแต่ 0.90 - 0.94

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ส่งแบบสอบถามด้วยวิธีการนำส่งด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows หาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage) 2) เพื่อตรวจสอบระดับความสำคัญของปัจจัยที่นำมาศึกษา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารโดยใช้แนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพและพัฒนาการด้านอาชีพของ Hoppock (1976) และทฤษฎีการวิเคราะห์ตนเองและอาชีพของ Williamson (1965) ร่วมกับการศึกษาบริบทจริงโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 วิทยาลัย แล้วจึงทำการประมวลความรู้และสังเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้ 8 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านทักษะและความสนใจ 2) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและสติปัญญา 3) ปัจจัยด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดา 4) ปัจจัยด้านสถานศึกษา 5) ปัจจัยด้านบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้อง 6) ปัจจัยด้านเกียรติยศชื่อเสียง 7) ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพและตลาดแรงงาน และ 8) ปัจจัยด้านรายได้ ความมั่นคง และความก้าวหน้าในอาชีพ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำปัจจัยทั้ง 8 ด้าน ไปศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนฯ	ระดับความสำคัญ	แปรผล
1. ด้านทักษะและความสนใจ	4.65	มากที่สุด
2. ด้านบุคลิกภาพและสติปัญญา	4.53	มากที่สุด
3. ด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดา	4.57	มากที่สุด
4. ด้านสถานศึกษา	4.55	มากที่สุด
5. ด้านบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้อง	4.52	มากที่สุด
6. ด้านเกียรติยศชื่อเสียง	4.53	มากที่สุด
7. ด้านค่านิยมในอาชีพและตลาดแรงงาน	4.59	มากที่สุด
8. ด้านรายได้ ความมั่นคง และความก้าวหน้าในอาชีพ	4.62	มากที่สุด

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทั้ง 8 ด้านดังกล่าวล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งระดับความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 8 ปัจจัย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับผลการศึกษาบริบทจริงโดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่างพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของนักเรียนได้แก่ปัจจัยด้าน ทักษะความสนใจ บุคลิกภาพและสติปัญญา อาชีพและรายได้ของบิดามารดา ปัจจัยด้านสถานศึกษา บุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้อง ชุมชน ครอบครัว และเพื่อน เกียรติยศชื่อเสียง ค่านิยมในอาชีพและตลาดแรงงาน รายได้ ความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพ ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ประเพณีวิชา ผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ สถานภาพครอบครัว ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนักเรียน คุณวุฒิของบิดามารดาและผู้ปกครอง และรายได้ของครอบครัว

จากการศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า

1. ปัจจัยด้านทักษะความสนใจ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุด นั่นคือนักเรียนเลือกเรียนตามความสนใจมากที่สุดและวิชาที่เลือกเรียนเป็นวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของนักเรียน การเลือก

เรียนของนักเรียนจะสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Hoppock (1976) ว่าบุคคลจะเลือกอาชีพได้นั้น อาชีพจะต้องสนองต่อความต้องการของเขา และสอดคล้องกับทฤษฎีของ Williamson (1965) ว่าบุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพไม่ใช่ลองผิดลองถูก แต่จะใช้ความคิดพิจารณาการเลือกอาชีพ ความสนใจจะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ และจะมีอิทธิพลต่อความบากบั่นในการประกอบอาชีพด้วย

2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและสติปัญญา พบว่าเป็น ปัจจัยที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุด นั่นคือวิชาที่เลือกเรียนจะเหมาะสมกับเพศของนักเรียน นักเรียนชายจะเลือกเรียนทางช่างอุตสาหกรรมมากกว่านักเรียนหญิง เพราะงานช่างอุตสาหกรรมเป็นงานที่ต้องใช้กำลังในการทำงาน ส่วนนักเรียนหญิงจะเลือกเรียนวิชาพาณิชยกรรมมากกว่า ซึ่งเป็นงานเกี่ยวกับการค้าขาย การทำบัญชีการขายของ ซึ่งไม่ต้องการการออกแรงมากนัก ดังนั้นเพศจึงมีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนวิชาอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ วิจิตร ศรีสอาน (2542) กล่าวว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพ ผู้เรียนจะต้องรู้จักตนเองเกี่ยวกับบุคลิกภาพ นิสัย สติปัญญา สุขภาพ ลักษณะทางกาย และเป้าหมายชีวิต งานช่างอุตสาหกรรมเป็นงานที่ต้องใช้กำลังทางร่างกาย จึงเหมาะกับเพศชาย ส่วนงานพาณิชยกรรมจึงเหมาะกับเพศหญิงที่ไม่ได้ใช้กำลังมากนัก ดังนั้น เพศ บุคลิกภาพ สติปัญญา ความรู้ความสามารถ จึงเป็นปัจจัยต่อการเลือกเรียนวิชาอาชีพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไช่มุก เสาวจันทร์ (2543) ที่พบว่าปัจจัยในการเลือกเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะเลือกเรียนเพราะทักษะความสามารถเหมาะสมกับเพศของผู้เรียน

3. ปัจจัยด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดา พบว่า เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุด นั่นคือ บิดา-มารดา มีความมุ่งมั่นต้องการให้นักเรียนเรียนวิชาชีพ และนักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพตามความต้องการของบิดา-มารดา การเลือกอาชีพตามความต้องการของบิดามารดาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครอบครัวเป็นสุข และบิดามารดาจะเป็นผู้แนะนำอาชีพได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ Williamson (1965) กล่าวว่า บุคคลแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นบิดามารดา ญาติพี่น้อง ครูบาอาจารย์ ล้วนแต่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยา เข้มกลัด (2544) พบว่า ผู้เรียนจะเลือกเรียนวิชาชีพจากสภาพสังคมของครอบครัวนั่นคือ บิดามารดาและอาชีพของครอบครัว จะมีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนโดยเฉพาะอาชีพและรายได้ของบิดา มารดา จะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกเรียนวิชาชีพของผู้เรียนด้วย และจากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีโอกาสเพิ่มพูนรายได้ในขณะที่กำลังศึกษาต่อเป็นปัจจัยที่สำคัญปานกลาง ซึ่งการเรียนพร้อมกับมีรายได้ไปด้วยจะทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนอาชีพ และยังก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพในอนาคตด้วย

4. ปัจจัยด้านสถานศึกษา พบว่า เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุด นั่นคือ นักเรียนจะเลือกเรียนในสถานศึกษาที่มีการจัดระบบการเรียนการสอนที่ดี สถานศึกษาเปิดสาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่ดีเหมาะแก่การเรียนรู้ สถานศึกษามีครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิตรงสาย มีชื่อเสียงและสอนดี สถานศึกษามีนักเรียนที่มีความประพฤติเรียบร้อยไม่ก่อความไม่สงบสุขแก่สังคม การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อด้านปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษานั้น ผู้เรียนและผู้ปกครองจะต้องเลือกสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ได้แก่ สอนดีสภาพแวดล้อมดี ครูดี อุปกรณ์การสอนดี ซึ่งสอดคล้องกับ ลดารัตน์ วัฒนสาครศิริ (2545) ที่กล่าวว่าภาพลักษณ์ของสถานศึกษาจะต้องมีคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน มีชื่อเสียงด้านงานวิชาการ คุณภาพของอาจารย์ผู้สอน อุปกรณ์การเรียนการสอนและหลักสูตรที่ดี อาคารสถานที่สวยงามทันสมัย ปัจจัยเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ เบ้าหล่อเพชร (2541) ที่ศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดอุดรธานี พบว่า คุณภาพของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบในระดับมากที่สุดที่มีผลต่อการเลือกเรียนของผู้เรียน โดยเฉพาะวิชาทางด้านพาณิชยกรรมและช่างอุตสาหกรรม

5. ปัจจัยด้านบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้อง ชุมชน ครอบครัวและเพื่อน พบว่านักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพในสาขาที่เลือกเรียนเพราะเคยเห็นผู้ประกอบการอาชีพที่สำเร็จการศึกษาแล้วมีความเจริญรุ่งเรือง และรุ่นพี่แนะนำให้เรียน บิดามารดาหรือผู้ปกครองแนะนำให้เรียน มีอิทธิพลมากกว่ากลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับ Williamson (1965) กล่าวว่าบุคคลแวดล้อมได้แก่พ่อแม่ ญาติ ครู ล้วนแต่มีอิทธิพล ต่อการเลือกอาชีพของบุคคล สถานะเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว จะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเด็ก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวีศักดิ์ เบ้าหล่อเพชร (2541) ซึ่งพบว่านักเรียนจะเลือกเรียนอาชีพตามบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้องและชุมชน

6. ปัจจัยด้านเกียรติยศชื่อเสียง พบว่า เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุดต่อการเข้าศึกษา นั่นคือวิชาชีพที่เลือกเรียนสามารถเรียนต่อในระดับสูงได้ สามารถทำงานที่ได้รับการยอมรับจากสังคม สามารถเลี้ยงชีพของตนเองได้ และมีความก้าวหน้าสามารถเป็นผู้บริหารได้ ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ เมธี ปิณฑนา นนท์ (2535) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์ โดยเฉพาะความต้องการการมีชื่อเสียง การได้รับการยกย่อง การได้รับเกียรติยศ ชื่อเสียงและการยอมรับจากผู้อื่นเป็นปัจจัยของการเลือกเรียนวิชาชีพของผู้เรียน และยังสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้นำเสนอว่า อาชีพที่เราเลือกจะเป็นอาชีพที่สนองความต้องการสูงสุดของเราได้ แล้วงานอาชีพนั้นจะต้องมีอนาคตที่สดใส เป็นบันไดไปสู่ตำแหน่งหรืองานใหม่ในอนาคตได้ เหตุจูงใจในการเลือกเรียนวิชาชีพได้แก่ เมื่อสำเร็จแล้วมีรายได้ดี ประกอบอาชีพที่สังคมยอมรับ จบแล้วมีงานทำ มีความก้าวหน้าในอาชีพ

7. ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพและตลาดแรงงาน พบว่า เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุด นั่นคือ นักเรียนจะเลือกเรียนตามความต้องการของสังคมและตรงกับนิสัยใจคอของตน และเป็นความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Hoppock (1976) ที่กล่าวว่า ค่านิยมในชุมชนมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไข่มุก เสาวจันทร์ (2543) ที่พบว่า นักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะเลือกเรียนอาชีวศึกษาในวิชาชีพที่เป็นที่ยอมรับของสังคม และเลือกเรียนเพราะใจรัก สามารถประกอบอาชีพที่เป็นที่ต้องการและเป็นที่ยอมรับของสังคมได้

8. ปัจจัยด้านรายได้ ความมั่นคง และความก้าวหน้าในอาชีพ พบว่า เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด นั่นคือ ผู้เรียนจะเลือกเรียนในวิชาชีพที่มีโอกาสศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ สามารถประกอบอาชีพธุรกิจเองได้ และเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลดารัตน์ วัฒนสาครศิริ (2545) ที่วิจัยพบว่าผู้เรียนจะเลือกเรียนในวิชาชีพที่มีความก้าวหน้า ต้องการประกอบอาชีพส่วนตัวมีความเป็นอิสระ อาชีพนั้นมีความเจริญรุ่งเรือง มีรายได้ดีและมีความมั่นคง และยังสอดคล้องกับ Herzberg (1966) ที่ให้แนวคิดว่างปัจจัยจูงใจให้คนทำงานได้แก่ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และความมั่นคงในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัจจัยด้านทักษะความสนใจ พบว่า นักเรียนเลือกเรียนตามความสนใจ และเรียนตามความถนัด และทักษะของตน ดังนั้น วิทยาลัยควรจะมีการแนะแนวให้นักเรียนรู้จักตนเองเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดในการเรียนเพื่อจะได้เลือกเรียนวิชาชีพได้ถูกต้องกับความสนใจและความถนัด

2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและสติปัญญา พบว่า นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพเพราะเหมาะสมกับเพศ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของตน ดังนั้น ควรมีการแนะแนวการศึกษาโดยจัดการบรรยายให้ความรู้แก่นักเรียนที่จะเลือกเรียนวิชาชีพ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและสามารถเลือกเรียนวิชาชีพได้ตรงกับเพศ ลักษณะนิสัย สติปัญญาและบุคลิกภาพของตน

3. ปัจจัยด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดา พบว่า บิดา มารดา มีความต้องการให้นักเรียนเรียนวิชาชีพตามที่บิดา มารดาประกอบอาชีพ ดังนั้น ควรจัดให้มีการแนะแนวอาชีพ เพื่อให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าของอาชีพแต่ละอาชีพ

4. ปัจจัยด้านสถานศึกษาพบว่านักเรียนเลือกเรียนในสถานศึกษาที่มีการจัดระบบการเรียนการสอนดี มีสภาพแวดล้อมเหมาะแก่การเรียนรู้ ดังนั้น วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนควรปรับปรุงระบบการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เปิดสอนสาขาวิชาที่หลากหลายและเป็นที่ยอมรับในชุมชนนั้น ปรับปรุงอุปกรณ์การเรียนให้ทันสมัยและจัดหาอุปกรณ์การเรียนให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน

5. ปัจจัยด้านบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้อง ชุมชน ครอบครัว และเพื่อน พบว่า นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพเพราะเคยเห็นผู้ประกอบอาชีพในสาขาที่เลือกเรียนมีความเจริญรุ่งเรือง เรียนตามรุ่นพี่ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองแนะนำ ดังนั้น วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนควรให้รุ่นพี่เป็นผู้แนะนำให้นักเรียนรุ่นน้องที่กำลังจะจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาเรียนที่โรงเรียน และควรเชิญผู้ประกอบอาชีพที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาแนะแนวอาชีพให้นักเรียนได้รับทราบ

6. ปัจจัยด้านเกียรติยศชื่อเสียง พบว่า ผู้เรียนเลือกเรียนเนื่องจากสามารถเรียนต่อในระดับสูงขึ้นได้ สามารถทำงานที่ได้รับการยอมรับจากสังคม สามารถเลี้ยงชีพของตนเองได้ และมีความก้าวหน้าสามารถเป็นผู้บริหารได้ ดังนั้น วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนควรเปิดสอนหลักสูตรที่ขาดแคลนที่เมื่อเรียนสำเร็จแล้วสามารถทำงาน ประกอบอาชีพได้ประสบผลสำเร็จ และเป็นที่ต้องการของสังคม

7. ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพและตลาดแรงงาน พบว่า นักเรียนจะเลือกเรียนตามความต้องการของสังคม ดังนั้น วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนควรจัดการเรียนการสอน โดยเน้นคุณธรรม การดำเนินชีวิต และคุณธรรมการประกอบอาชีพ เพื่อให้สังคมยอมรับผลสำเร็จ ประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการให้สถานประกอบการเป็นสถานศึกษาด้วย คือ เป็นรูปแบบความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ และเปิดหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

8. ปัจจัยด้านรายได้ ความมั่นคงความก้าวหน้าในอาชีพ พบว่า นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพที่มีโอกาสศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้าและสามารถประกอบธุรกิจเองได้และเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง ดังนั้น วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนควรให้นักเรียนได้มีโอกาสได้ฝึกประสบการณ์จริง จัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนได้รับการฝึกโดยจำลองสภาพแวดล้อมการทำงานให้เหมือนสภาพเมื่อไปทำงานจริง เช่น จัดตั้งบริษัทจำลองในวิทยาลัยโดยให้นักเรียนเป็นเจ้าของกิจการนั้นร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนได้มองเห็นถึงอนาคตและความสำเร็จในชีวิตที่เกิดขึ้นได้จากการเรียนด้านอาชีวศึกษา การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จในอาชีพของผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาด้วย

2. เพื่อให้ทราบสภาพปัญหาและอุปสรรคต่อการเข้าเรียนต่ออาชีวศึกษา ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาถึงปัจจัยเชิงลบที่ส่งผลต่อการไม่เข้าศึกษาต่อด้านอาชีวศึกษาด้วย

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดกาฬสินธุ์ทั้ง 4 วิทยาลัย ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเสมอมา ขอขอบพระคุณผู้บริหารวิทยาลัยทุกท่านและผู้เชี่ยวชาญ ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะอันเป็น

ประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งคณะครูและนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่กรุณาให้ข้อมูลการวิจัย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่คอยให้การช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา เข้มกลัด. (2544). **เหตุผลในการศึกษาต่อวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัด นครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ไข่มุก เสาวจันทร์. (2543). **ปัจจัยในการเลือกเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัด ปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ทวีศักดิ์ เป้าหล่อเพชร. (2541). **การศึกษาของค์ประกอบที่มีผลต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษา ในโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- เมธี ปลัณธนานนท์. (2535). **การบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์.
- ลดารัตน์ วัฒนสาครศิริ. (2545). **มูลเหตุจูงใจในการศึกษาต่อของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ขั้นสูง (ปวส.) ในเขตการศึกษา 9**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2542). **การศึกษาทางไกล**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2557). **การศึกษาค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนเอกชน**. รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). **สรุปผลการดำเนินงานด้านอาชีวศึกษา ปี พ.ศ. 2556**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- Herzberg, F. et al. (1966). **The Motivation to Work**. New York: John Wiley & Sons.
- Hoppock, R. (1976). **Occupational Information**. 4th ed. New York: McGraw-Hill.
- Williamson, E. (1965). **Student Personnel Services in Colleges and Universities**. New York: Mc Graw-Hill.